

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/ NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

GESKIEDENIS V1

MEI/JUNIE 2024

PUNTE: 150

TYD: 3 uur

Die vraestel bestaan uit 9 bladsye en 'n addendum van 14 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit AFDELING A en AFDELING B wat op die voorgeskrewe inhoudsraamwerk in die KABV-dokument gebaseer is.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

VRAAG 1: DIE KOUE OORLOG: DIE OORSPRONG VAN DIE KOUE OORLOG

VRAAG 2: ONAFHANKLIKE AFRIKA: GEVALLESTUDIE – ANGOLA

VRAAG 3: BURGERLIKE VERSET VANAF DIE 1950's TOT DIE 1970's: DIE AMERIKAANSE BURGERREGTEBEWEGING

AFDELING B: OPSTELVRAE

VRAAG 4: DIE UITBREIDING VAN DIE KOUE OORLOG: GEVALLESTUDIE – VIËTNAM

VRAAG 5: ONAFHANKLIKE AFRIKA: GEVALLESTUDIE – DIE KONGO

VRAAG 6: BURGERLIKE VERSET VANAF DIE 1950's TOT DIE 1970's: DIE SWARTMAGBEWEGING

2. AFDELING A bestaan uit DRIE brongebaseerde vrae. Bronmateriaal wat benodig word om hierdie vrae te beantwoord, kan in die ADDENDUM gevind word.
3. AFDELING B bestaan uit DRIE opstelvrae.
4. Beantwoord DRIE vrae soos volg:
 - 4.1 Ten minste EEN moet 'n brongebaseerde vraag wees en ten minste EEN moet 'n opstelvraag wees.
 - 4.2 Die DERDE vraag kan óf 'n brongebaseerde vraag óf 'n opstelvraag wees.
5. Jy word aangeraai om EEN uur per vraag te bestee.
6. In die beantwoording van die vrae moet jy jou kennis, vaardighede en insig gebruik.
7. Jy sal benadeel word deur die blote oorskryf van die bronne as antwoorde.
8. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
9. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag, maar nie meer as TWEE vrae nie, in hierdie afdeling. Bronmateriaal wat gebruik moet word om hierdie vrae te beantwoord, is in die ADDENDUM vervat.

VRAAG 1: HOE HET DIE MARSHALL-PLAN IN 1947 TOT KOUE OORLOG-SPANNING TUSSEN DIE SOWJETUNIE EN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA (VSA) BYGEDRA?

Bestudeer Bron 1A, 1B, 1C en 1D en beantwoord die vrae wat volg.

1.1 Raadpleeg Bron 1A.

- 1.1.1 Haal teenstrydige standpunte aan wat die volgende lande gehad het ten opsigte van hulle idees oor wat na-oorlogse Europa sou word:
(a) Amerika	(1 x 1)	(1)
(b) Sowjetunie	(1 x 1)	(1)
- 1.1.2 Verduidelik die konsep *kommunisme* in die konteks van Europa ná die Tweede Wêreldoorlog. (1 x 2) (2)
- 1.1.3 Identifiseer TWEE politieke struikelblokke, volgens die bron, waarvoor George Marshall te staan gekom het rakende die ontwikkeling van 'n Europese Herstelprogram in 1947. (2 x 1) (2)
- 1.1.4 Lewer kommentaar op die implikasie van die stelling: 'Die Amerikaanse Kongres was besig om hulle limiet ten opsigte van die beskikbaarstelling van buitelandse hulp aan Europa te bereik.' (1 x 2) (2)

1.2 Lees Bron 1B.

- 1.2.1 Identifiseer TWEE oogmerke wat die VSA-regering wou bereik met hulle pogings om Europa te help. (2 x 1) (2)
- 1.2.2 Haal DRIE redes aan waarom George Marshall geglo het dat die VSA-regering nie eensydig 'n program moes opstel om Europa ekonomies te help nie. (3 x 1) (3)
- 1.2.3 Verduidelik die implikasie van die stelling: 'Politieke passie en vooroordeel moet geen rol speel nie', rakende hulp aan Europa. (2 x 2) (4)

1.3 Verwys na Bron 1C.

- 1.3.1 Gebruik die bron en jou eie kennis en verduidelik waarom **EUROPA** as 'DIE NUWE DONKER KONTINENT' uitgebeeld word. (1 x 2) (2)
- 1.3.2 Waarom, dink jy, is die Marshall-plan ná die Tweede Wêreldoorlog aan Europese lande bekendgestel? (1 x 2) (2)
- 1.3.3 Lewer kommentaar op die belangrikheid van die VS-dollarteken wat as 'n vlam van die Marshall-plan uitgebeeld is. (2 x 2) (4)

1.4 Gebruik Bron 1D.

- 1.4.1 Wat, volgens die bron, was Molotov se finale verklaring aan die konferensie rakende die Marshall-plan? (1 x 1) (1)
- 1.4.2 Gebruik die bron en jou eie kennis en verduidelik waarom die Marshall-plan 'n bedreiging vir die Sowjetunie was. (2 x 2) (4)
- 1.4.3 Identifiseer TWEE weë van internasionale samewerking waarna Molotov verwys. (2 x 1) (2)
- 1.4.4 Definieer die term *onafhanklikheid* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 1.4.5 Lewer kommentaar op die beperkings van hierdie bron vir 'n geskiedkundige wat navorsing doen oor hoe die Marshall-plan beoog het om ekonomiese herstel in na-oorlogse Europa te bereik. (2 x 2) (4)

- 1.5 Bestudeer Bron 1C en 1D. Verduidelik hoe Bron 1C verskil van Bron 1D rakende die Marshall-plan as ekonomiese hulp aan Europa deur die Verenigde State van Amerika. (2 x 2) (4)

- 1.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om te verduidelik hoe die Marshall-plan in 1947 tot Koue Oorlog-spanning tussen die Sowjetunie en die Verenigde State van Amerika (VSA) bygedra het . (8)
[50]

VRAAG 2: WAAROM HET BUITELANDSE LANDE IN DIE 1970's BY DIE ANGOLESE BURGEROORLOG BETROKKE GERAAK?

Bestudeer Bron 2A, 2B, 2C en 2D en beantwoord die vrae wat volg.

2.1 Gebruik Bron 2A.

- 2.1.1 Identifiseer, in die bron, die Portugese diktator wat Salazar in 1968 opgevolg het. (1 x 1) (1)
- 2.1.2 Definieer die term *diktator* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 2.1.3 Noem die DRIE Angolese bewegings in die bron wat 'n magsdelingvredesooreenkoms vir die onafhanklikheid van daardie land geteken het. (3 x 1) (3)
- 2.1.4 Lewer kommentaar op die implikasie van die stelling: 'Dit was die Koue Oorlog en daar moes oor elke duim van die aardbol met die Sowjetunie kragte gemeet word', in die konteks van die VSA se betrokkenheid by die Angolese Burgeroorlog. (2 x 2) (4)

2.2 Raadpleeg Bron 2B.

- 2.2.1 Haal EEN rede uit die bron aan waarom die Amerikaanse Intelligensiediens ('Central Intelligence Agency (CIA)') vir groter Amerikaanse ondersteuning aan die FNLA gedruk het. (1 x 2) (2)
- 2.2.2 Waarom, dink jy, het die VSA gedurende die Angolese oorgangsregering finansiële ondersteuning aan die FNLA verskaf? (1 x 2) (2)
- 2.2.3 Verduidelik die konsep *oorgangsregering* in die konteks van Angola se pad na onafhanklikheid. (1 x 2) (2)
- 2.2.4 Lewer kommentaar op hoe die VSA se nederlaag in 1975 in Viëtnam sy betrokkenheid by die Angolese Burgeroorlog beïnvloed het. (1 x 2) (2)

2.3 Lees Bron 2C.

- 2.3.1 Wat sou volgens Denvir gebeur het as Kuba nie 36 000 troepe na Angola gestuur het nie? (1 x 2) (2)
- 2.3.2 Wat, volgens die bron, het die Angolese aangespoor om 'n desperate beroep vir hulp op Kuba te doen? (1 x 2) (2)
- 2.3.3 Gee TWEE eise in die bron wat die Suid-Afrikaners aan die Ford-administrasie gestel het. (2 x 1) (2)
- 2.3.4 Lewer kommentaar op waarom Suid-Afrika ope en volle ondersteuning van die VSA vir sy inval in Angola wou hê. (1 x 2) (2)
- 2.3.5 Verduidelik die betroubaarheid van die bron vir 'n navorser wat die redes vir Suid-Afrika se betrokkenheid by die Angolese Burgeroorlog bestudeer. (2 x 2) (4)

2.4 Bestudeer Bron 2D.

- 2.4.1 Lewer kommentaar op die implikasie van die woorde in die spotprent: 'ALLE GROOT HEMISFERE AANVAAR', rakende Kuba se militêre ondersteuning aan ander dele van die wêreld. (1 x 2) (2)
- 2.4.2 Verduidelik die implikasies van die woorde: 'MAKLIKE BETALINGSVOORWAARDES' rakende Kuba se voorwaardes om die Angolese militêr te ondersteun. (1 x 2) (2)
- 2.4.3 Gebruik die inligting in die bron en lewer kommentaar op hoe Fidel Castro in hierdie spotprent uitgebeeld word ten opsigte van sy buitelandse beleid. (2 x 2) (4)
- 2.5 Verwys na Bron 2C en 2D. Verduidelik hoe die bewyse in Bron 2C die inligting in Bron 2D ondersteun rakende die rol wat Kuba in die Angolese Burgeroorlog gespeel het. (2 x 2) (4)
- 2.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om te verduidelik waarom buitelandse lande in die 1970's by die Angolese Burgeroorlog betrokke geraak het. (8)

[50]

VRAAG 3: HET DIE VRYHEIDSOMERVELDTOG IN DIE 1960's DAARIN GESLAAG OM KIESERSREGISTRASIEUITDAGINGS WAARVOOR SWARTES (SWART AMERIKANERS) IN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA (VSA) TE STAAN GEKOM HET, TE OORKOM?

Bestudeer Bron 3A, 3B, 3C en 3D en beantwoord die vrae wat volg.

3.1 Lees Bron 3A.

- 3.1.1 Haal TWEE redes uit die bron aan oor waarom swart Amerikaners se stemreg 'n belangrike doelwit vir die Burgerregtebeweging geword het. (2 x 1) (2)
- 3.1.2 Identifiseer DRIE maniere in die bron waarop die Council of Federated Organisations (COFO) swart Amerikaners met kiesersregistrasie gehelp het. (3 x 1) (3)
- 3.1.3 Gee EEN rede in die bron waarom die aantal swart Amerikaanse kiesers in die Suide voortdurend gestyg het. (1 x 1) (1)
- 3.1.4 Lewer kommentaar op die belangrikheid van die deelname van wit kollegestudente aan die Vryheidsomerveldtog. (2 x 2) (4)

3.2 Bestudeer Bron 3B.

- 3.2.1 Verduidelik die belangrikheid van die vlag agter die kiesersregistrasieamptenaar. (1 x 2) (2)
- 3.2.2 Wat, dink jy, is die implikasie van die titel, 'DIE NUUTSTE GELETTERDSHEIDSTOETS VIR SWART KIESERS ...', oor die toets wat swart Amerikaners gedwing is om af te lê? (2 x 2) (4)
- 3.2.3 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en verduidelik waarom jy die geletterdheidstoets vir swart Amerikaanse kiesers as onregverdig sou beskou. (2 x 2) (4)

3.3 Gebruik Bron 3C.

- 3.3.1 Haal bewyse uit die bron aan wat daarop dui dat Fannie Lou Hamer in 1962 bang was om te registreer om te stem. (1 x 1) (1)
- 3.3.2 Waarom, dink jy, het Fannie Lou Hamer die geletterdheidstoets in 1962 gedruip ten spyte van die feit dat sy kon lees en skryf? (1 x 2) (2)
- 3.3.3 Definieer die term *veldtog* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 3.3.4 Lewer kommentaar op die bruikbaarheid van hierdie bron vir 'n geskiedkundige wat die kiesersregistrasie in die 1960's in Mississippi navors. (2 x 2) (4)

- 3.4 Verwys na Bron 3B en 3C. Verduidelik hoe die bewyse in Bron 3B die inligting in Bron 3C ondersteun rakende die geletterdheidstoetse wat swart Amerikaners gedwing is om te skryf. (2 x 2) (4)
- 3.5 Raadpleeg Bron 3D.
- 3.5.1 Hoe, volgens die bron, het die Mississippi-regering op die groeiende mag van die Burgerregtebeweging gereageer? Gee TWEE reaksies. (2 x 1) (2)
- 3.5.2 Gebruik die bron en maak 'n lys van die DRIE burgerregteaktiviste wat in 1964 deur die Ku Klux Klan in Mississippi vermoor is. (3 x 1) (3)
- 3.5.3 Verduidelik die term *federale regering* in die konteks van die VSA se regeringstelsel. (1 x 2) (2)
- 3.5.4 Lewer kommentaar op die implikasie van die stelling: 'Slegs 6,7% swart kiesers in Mississippi, wat gekwalifiseer het om te stem, was in 1964 geregistreer,' in die konteks van kiesersregistrasie in Mississippi. (1 x 2) (2)
- 3.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) en verduidelik of die Vryheidsomerveldtog daarin geslaag het om kiesersregistrasie-uitdagings wat swart Amerikaners in die 1960's in die Verenigde State van Amerika in die gesig gestaar het, te oorkom. (8)
[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag, maar NIE meer as TWEE vrae in hierdie afdeling NIE.

Jou opstel moet ongeveer DRIE bladsye lank wees.

VRAAG 4: DIE UITBREIDING VAN DIE KOUE OORLOG: GEVALLESTUDIE – VIËTNAM

Die militêre taktieke wat die Verenigde State van Amerika toegepas het, het daarin geslaag om die Viëtkong gedurende die Viëtnamese Oorlog tussen 1963 en 1975 te verslaan.

Stem jy met die stelling saam? Gebruik relevante historiese bewyse om jou argument te ondersteun.

[50]**VRAAG 5: ONAFHANKLIKE AFRIKA: GEVALLESTUDIE – DIE KONGO**

Mobutu Sese Seko het positiewe veranderinge na die Kongo gebring deur sy politieke, ekonomiese en maatskaplike beleide, wat onmiddellik na onafhanklikheidswording in 1960 bekend gestel is.

Bespreek hierdie stelling krities en gebruik relevante bewyse om jou antwoord te ondersteun.

[50]**VRAAG 6: BURGERLIKE VERSET VANAF DIE 1950's TOT DIE 1970's: DIE SWARTMAGBEWEGING**

Verduidelik tot watter mate die Swartmagbeweging militant en gewelddadig van aard was om in die 1960's respek vir die lewens van swart Amerikaners in die Verenigde State van Amerika te verkondig

Gebruik relevante bewyse om jou argument te ondersteun.

[50]**TOTAAL: 150**